

Zpráva o činnosti Státní rostlinolékařské správy za rok 2011

Zpráva o činnosti Státní rostlinolékařské správy za rok 2011

Sídlo: Těšnov 17/65, Praha 117 05

Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, Praha 6, 161 00

Tel./fax: +420 235 010 300/235 010 363

E-mail/web: sekretariat@srs.cz/www.srs.cz

Zřizovatel: Ministerstvo zemědělství ČR podle zákona č. 147/1996 Sb., o rostlinolékařské péči a změnách některých souvisejících zákonů

Editor: Ing. Zbyněk Škodáček

č.j.: SRS 017884/2012

Obsah

Přehled hlavních činností vykonávaných Státní rostlinolékařskou správou	4
Organizační členění SRS k 31. 12. 2011	6
Základní personální údaje k 31. 12. 2011	7
Vzdělávání v roce 2011	8
Legislativní a právní činnost v ochraně rostlin za rok 2011	10
Ekonomické a majetkové údaje SRS	12
Účast SRS v projektech EU	15
Účast SRS v mezinárodních organizacích	15
Zahraniční aktivity na území ČR.....	15
Ochrana proti škodlivým organismům	16
Diagnostika škodlivých organismů	17
Povolování a postregistrační kontrola přípravků na ochranu rostlin a pomocných prostředků	26
Mechanizační prostředky na ochranu rostlin	32
Dovoz a vývoz rostlin, rostlinných produktů a jiných souvisejících předmětů	33
Informační technologie	35
Přehled výsledků vybraných odborných činností SRS za rok 2011.....	38

Přehled hlavních činností vykonávaných Státní rostlinolékařskou správou

Státní rostlinolékařská správa (SRS) vykonává působnost podle ustanovení zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů ve věcech ochrany rostlin a rostlinných produktů, opatření proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů, popřípadě invazních škodlivých organismů, při průvozu, dovozu a vývozu, a dále provádí kontrolu přípravků a dalších prostředků na ochranu rostlin, kontrolu způsobilosti mechanizačních prostředků, rostlinolékařský dozor a řízení ve věcech rostlinolékařské péče včetně nařizování mimořádných rostlinolékařských opatření, řešení krizových situací a ukládání pokut, odborných rostlinolékařských činností a odborné způsobilosti k jejich výkonu.

Dalším ústředním bodem činnosti SRS je sledování výskytu škodlivých organismů včetně invazních škodlivých organismů a poruch na pozemcích a v objektech, kde se pěstují, skladují nebo zpracovávají rostliny nebo rostlinné produkty, zabezpečuje a provádí rostlinolékařskou diagnostiku, rozhoduje o pověření fyzické nebo právnické osoby provedením některých odborných činností podle tohoto zákona v rozsahu svých kompetencí, a to na základě její žádosti, pod svým dohledem a pod podmínkou, že bude zajištěna objektivita výsledků a že tato osoba splňuje minimální kvalifikační předpoklady pro výkon určité odborné činnosti.

Státní rostlinolékařská správa také vyhláší opatření proti zavlékání a šíření škodlivých organismů stanovených bezprostředně závaznými předpisy Evropských společenství a plní další úkoly vyplývající pro ni z těchto předpisů nebo rozhodnutí.

SRS vykonává odbornou pomoc fyzickým nebo právnickým osobám, které pěstují, zpracovávají nebo uvádějí na trh rostliny a rostlinné produkty. Odbornou pomocí se rozumí monitoring, popřípadě prognóza výskytu škodlivých organismů, rostlinolékařská diagnostika včetně laboratorního rozboru k určení škodlivého organismu nebo poruchy rostlin, reziduí přípravku, popřípadě jiných škodlivých látek v rostlinách, rostlinných produktech nebo v půdě, odborné školení, popřípadě jiná odborná součinnost v oblasti rostlinolékařské péče, rostlinolékařské poradenství.

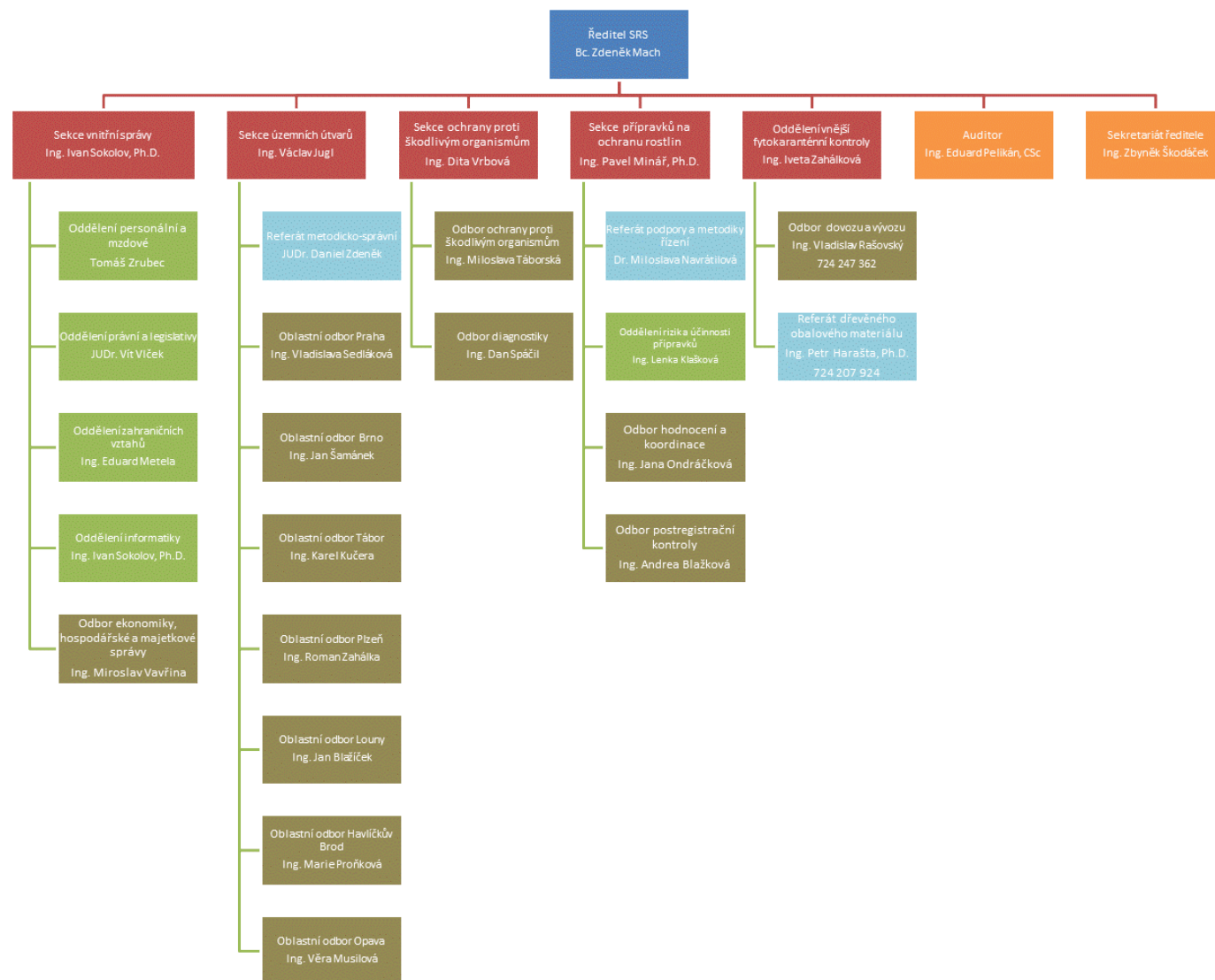
SRS kontroluje zdravotní stav šlechtitelského, rozmnožovacího a reprodukčního materiálu a registruje dovozce rostlin, dále osoby, které pěstují určité rostliny, tak i osoby podnikající a uvádějící rostliny, rostlinné produkty na trh a dále i osoby provozující na našem území společný obchodní sklad, odesílací středisko nebo balírnu určitých rostlin nebo rostlinných produktů.

SRS v rámci své kontrolní činnosti kontroluje povinnosti registrovaných osob, jako je vedení a uchovávání evidence, oznamování SRS neobvyklého výskytu škodlivých organismů, umožnění přístupu na pozemky k provedení kontroly rostlin, a je v rozsahu své působnosti oprávněna získávat na žádost od organizačních složek státu, zejména od orgánů ochrany veřejného zdraví, Státní veterinární správy a celních úřadů, a od orgánů územních samosprávných celků včetně živnostenských úřadů informace související se zajišťováním své činnosti.

SRS je při výkonu své působnosti oprávněna v nezbytném rozsahu a bezúplatně využívat údajů katastrů nemovitostí a Pozemkového fondu České republiky.

SRS v rozsahu své působnosti poskytuje informace a spolupracuje s organizačními složkami státu a orgány územních samosprávných celků a se zájmovými a profesními sdruženími.

Organizační členění SRS k 31. 12. 2011

Základní personální údaje – stav k 31. 12. 2011

Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví

Věk	Muži	Ženy	Celkem	%
do 20 let	0	0	0	0
21 - 30 let	13	34	47	12,98
31 - 40 let	32	50	82	22,65
41 - 50 let	32	56	88	24,31
51 - 60 let	61	68	129	35,64
61 let a více	12	4	16	4,42
celkem	150	212	362	100
%	41,44	58,56	100	

Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví

Dosažené vzdělání	Muži	Ženy	Celkem	%
základní	0	1	1	0,28
vyučen	0	0	0	0
střední odborné	6	3	9	2,49
úplné střední	1	4	5	1,38
úplné stř. odborné	15	41	56	15,47
vyšší odborné	4	3	7	1,93
vysokoškolské	124	160	284	78,45
celkem	150	212	362	100
%	41,44	58,56	100	

Celkový údaj o průměrném platu zaměstnanců

Průměrný hrubý měsíční plat zaměstnanců v Kč	
podle průměrného fyzického stavu	podle průměrného přepočteného stavu
27 356	27 506

Vznik a skončení pracovních poměrů zaměstnanců v roce 2011

Zaměstnanci	Nástupy	Odchody
Počet	34	43

Trvání pracovního poměru zaměstnanců

Doba trvání	Počet	%
do 5 let	97	26,80
do 10 let	69	19,06
do 15 let	65	17,96
do 20 let	43	11,88
nad 20 let	88	24,30
celkem	362	100,0

Počet pracovních míst s kvalifikačním požadavkem SJZ

Jazyk	Počet pracovních míst s kvalifikačním požadavkem standardizované jazykové zkoušky (SJZ) podle úrovně znalostí			Celkový počet pracovních míst se SJZ
	1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	
AJ nebo NJ nebo FJ	119	10	7	136

Vzdělávání v roce 2011

SRS pro oblast vzdělávání zpracovává každoročně Plán vzdělávacích akcí. Celkem bylo pro rok 2011 plánováno 19 vzdělávacích akcí, uskutečněno 17 akcí, z toho jedna akce, která nebyla plánována. Podle plánu byla v odborné části realizována následující školení:

Uskutečněné vzdělávací akce	Počet účastníků
Vědomosti týkající se odběru, balení a zasílání vzorků do diagnostických laboratoří SRS včetně základní symptomatologie, přehled o požadavcích na kvalitu vzorků dle jednotlivých odborností, přehled o činnosti a používaných metodách diagnostických laboratoří SRS	10
Sjednání formy a obsahy zveřejňovaných dokumentů	32
Veřejná zeleň – škůdci okrasných dřevin	84

Integrovaná ochrana – přehled a legislativa (mimo plán)	26
Aplikační technika a technologie pro udržitelné používání pesticidů	115
Reexport zásilek rostlin do třetích zemí	11
Aplikační technika a technologie pro udržitelné používání pesticidů - praxe	36
Seznámení a proškolení specialistů pro POR a MP s off-line klientem v rámci programu PPP	79
Sjednacení postupu inspektorů při kontrolách uvádění POR na trh (povinnost distributorů)	80
Sjednacení postupu inspektorů při kontrolách požadavků v rámci systému Cross Compliance – požadavky 8a/AEO 7-11 a SMR 9 v roce 2011	80
Proškolení inspektorů v oblasti odběrů vzorků POR a vzorků postřikové kapaliny	188
Zimní školení OBO	188
Aplikace SpS	188
Školení nových zaměstnanců ke Spisovému řádu SRS a k dodržování zásad Metodiky pro písemnou komunikaci a torbu dokumentů	34
Školení řidičů – zaměstnanců SRS, kterým bylo přiděleno služební motorové vozidlo	260
Aplikace Monitoring, bezpečnost, JNP redakční systém, portál	188
Bezpečnost IT	188

Kromě akcí uvedených v Plánu vzdělávacích akcí 2011 se zaměstnanci SRS účastnili dalších akcí z různých oblastí vzdělávání:

Oblast vzdělávání	Počet akcí	Počet účastníků
Ekonomická	35	49
Personální a mzdová	7	10
Administrativněsprávní	27	63
Jazyková	13	38
Informatiky	40	79
Ostatní	13	20

Legislativní a právní činnost v ochraně rostlin za rok 2011

V roce 2011 byly v souvislosti s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS, vypracovány a následně přijaty tyto předpisy upravující oblast rostlinolékařské péče:

- Zákon č. 245/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
- Vyhláška č. 33/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 327/2004 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin
- Vyhláška č. 32/2012 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin
- Vyhláška č. 384/2011 Sb., o technických zařízeních a o označování dřevěného obalového materiálu a o změně vyhlášky č. 334/2004 Sb., o mechanizačních prostředcích na ochranu rostlin
- Vyhláška č. 383/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 175/2005 Sb., o náhradách nákladů za odborné úkony provedené Státní rostlinolékařskou správou
- Vyhláška č. 382/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 381/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 333/2004 Sb., o odborné způsobilosti na úseku rostlinolékařské péče
- Vyhláška č. 380/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 328/2004 Sb., o evidenci výskytu a hubení škodlivých organismů ve skladech rostlinných produktů a o způsobech zjišťování a regulace jejich výskytu v zemědělských veřejných skladech a skladech Státního zemědělského intervenčního fondu

V souvislosti se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES ze dne 21. října 2009, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů, byly zahájeny tyto legislativní práce:

- Zákon č. Sb., kterým se mění zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (Sněmovní tisk 470)
- Vyhláška č. Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin,
- Vyhláška č. Sb., kterou se mění vyhláška č. 32/2012, o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin

- Vyhláška č. Sb., o integrované ochraně rostlin
- Vyhláška č. Sb., o profesionálních zařízeních pro aplikaci přípravků a o změně vyhlášky č. 384/2011 Sb., o technických zařízeních a o označování dřevěného obalového materiálu a o změně vyhlášky č. 334/2004 Sb., o mechanizačních prostředcích na ochranu rostlin
- Vyhláška č. Sb., o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky a o zrušení vyhlášky č. 333/2004, ve znění vyhlášky č. /2011
- Návrh vyhlášky o technických požadavcích pro pověření referenční laboratoře
- Vyhláška č. 380/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 328/2004 Sb., o evidenci výskytu a hubení škodlivých organismů ve skladech rostlinných produktů a o způsobech zjišťování a regulace jejich výskytu v zemědělských veřejných skladech a skladech Státního zemědělského intervenčního fondu.

Ekonomické a majetkové údaje SRS

Údaje o rozpočtu příjmů a výdajů v tis. Kč za rok 2011

	Rozpočet příjmů na rok 2011	Skutečnost k 31. 12. 2011
Příjmy	10 500	20 326
	Schválený rozpočet na rok 2011	Upravený rozpočet na rok 2011
Běžné výdaje	88 627	91 336
Kapitálové výdaje	13 040	13 040
Platy	117 061	120 753
Ostatní osobní náklady	453	395
Ostatní osobní náklady - odstupné	-	1 040

Podrobné členění příjmů 2011 v tis. Kč

Ukazatel	Rozpočet	Čerpání	%
Příjmy celkem	10 500	20 326	196
Z toho			
• z vlastní činnosti		17 161	
• z pronájmu nemovitostí		22	
• pokuty ve správním řízení		443	
• prodej DHM		0	
• z úroků		3	
• pojistné náhrady		215	
• vratky za přeplatky energií, úhrady škod zaměstnancem		453	
• nahodilé (refundace zahraničních cest)		427	
• správní poplatky		1 103	
• prodej ostatního hmotného majetku		499	

Příjmy ze správního řízení

Příjmy ze správního řízení (kolky) v roce 2011 činily 10 481 600 Kč, počet případů byl 24 686.

Podrobné členění běžných výdajů 2011 v tis. Kč

Ukazatel	Rozpočet	Čerpání	%
Běžné výdaje celkem	91 336	85 448	94
Z toho:			
• nákup materiálu	11 632	9 840	85
• úroky (kursové ztráty)	2	2	100
• nákup vody, paliv, energie	11 704	11 013	94
• nákup služeb	45 928	43 610	95
• ostatní nákupy	11 254	10 293	91
• poskytnuté zálohy		-6	
• příspěvky a náhrady, úhrada sankcí	9 809	9 807	100
• platba daní a poplatků	407	406	100
• náhrady v nemoci	600	483	81

Čerpání běžných výdajů dle čtvrtletí roku 2011 v tis. Kč

Čerpání BV za 1. čtvrtletí 2011	15 980
Čerpání BV za 2. čtvrtletí 2011	15 301
Čerpání BV za 3. čtvrtletí 2011	14 253
Čerpání BV za 4. čtvrtletí 2011	39 914
Celkem za rok 2011	85 448

Podrobné členění kapitálových výdajů 2011

Ukazatel	Rozpočet	Čerpání	%
Kapitálové výdaje celkem	13 040	7 662	59
Z toho:			
• dlouhodobý nehmotný majetek	4 557	4 546	100
• dlouhodobý hmotný majetek			
○ budovy, stavby	5 310	0	0
○ stroje, přístroje, zařízení	797	740	93
○ dopravní prostředky	2 376	2 376	100
○ výpočetní technika	0	0	0
○ pozemky	0	0	0

Platy a ostatní osobní náklady

Název	Rozpočet	Čerpání	%
Platy	120 753	120 753	100
Ostatní osobní náklady	395	395	100
Ostatní osobní náklady - odstupné	1 040	840	81

Rozpočtová opatření v roce 2011

Název	Běžné výdaje	Platy	Ostatní osobní náklady	Pojištění	FKSP
Výzkum, vývoj	252	110		37	1
EUPHRESCO	69				
Licence Microsoft	2 388				
Platy – převod na odstupné		- 1 000	1 000	- 340	- 10
Platy – převod na odstupné		- 40	40		
Úprava mzdového fondu		4 582		1 558	46
Celkem	2 709	3 652	1 040	1 255	37

Věda a výzkum

Projekt č.: IAAX00310701: „Rychlá detekce a identifikace patogenních mikroorganismů a virů pomocí elektromigračních technik a hmotnostní spektrometrie“.

Poskytovatel: Grantová agentura České republiky

Projekt fyto-sanitárního výzkumu EUPHRESCO

Poskytovatel: Odbor výzkumu, poradenství a vzdělávání MZe

Čerpání finančních prostředků z projektů v tis. Kč.

Projekt	Rozpočet	Čerpání
projekt č. IAAX00310701	400	400
EUPHRESCO	69	69

Účast SRS v projektech EU

V rámci unijního programu TAIEX, který je zaměřen na předvstupní podporu kandidátským třetím zemím, usilujících o vstup do Evropské unie, se ve dnech 17. až 21. října 2011 konala tematická studijní cesta 3 kolegů z Bosny a Hercegoviny za účelem získání teoretických a praktických zkušeností při procesu povolování přípravků na ochranu rostlin. Tato studijní cesta se konala pod patronací Evropské komise, která Státní rostlinolékařskou správu oficiálně oslovila a požádala o součinnost s přípravou a organizací studijní cesty. Školení proběhlo na pracovišti v Brně a kolegům z Bosny a Hercegoviny se věnovali experti ze Sekce přípravků na ochranu rostlin.

Účast SRS v mezinárodních organizacích

Nominovaní experti Státní rostlinolékařské správy se pravidelně účastní jednání příslušných pracovních skupin a stálých výborů Evropské komise a Rady Evropské unie. V rámci programu Evropské komise „Better Training for Safer Food“ pořádaného Evropskou komisí pod Generálním ředitelstvím Evropské komise pro zdraví a ochranu spotřebitele (DG SANCO) se úspěšně účastnilo 6 zaměstnanců kurzů zaměřených na kontroly prováděné v rámci ochrany proti škodlivým organismům a při uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a jejich používání.

Mimo jednání v rámci EU se naši experti každoročně aktivně účastní i různých odborných konferencí, seminářů, symposií, workshopů či pracovních skupin pořádaných celou řadou mezinárodních organizací působících v rostlinolékařské oblasti. Mezi tyto významné organizace patří například FAO, WTO či EPPO.

Poznatky, které jsou získávány účastí našich expertů na těchto zahraničních misích, se kladně promítají do metodik práce jednotlivých odborných úseků. Dále přispívají k naší aktivní spoluúčasti na projednávání nových předpisů EK/EU, prosazení odborných názorů a pozic ČR v orgánech EU a na přípravě společných stanovisek a postupů EU. Odborníkům nabízí širší pole pro vzájemnou výměnu názorů a zkušeností případně i inspirující návštěvy jiných pracovišť. Cesty také slouží k získávání cenných kontaktů na odborné i diplomatické úrovni a napomáhají spolupřetvářet odborné renomé Státní rostlinolékařské správy ČR v zahraničí.

Zahraniční aktivity na území ČR

V září 2011 AVC hostila čínskou delegaci složenou ze zástupců chemického průmyslu a zástupců z Komory pro obchod s kovy, minerály a chemikáliemi za účelem seznámení se s aktuálním postupem při povolování přípravků na ochranu rostlin dle nového nařízení (ES) č. 1107/2009 v rámci EU.

Ochrana proti škodlivým organismům

V rámci monitorovacího průzkumu výskytu hospodářsky významných škůdců, původců chorob, plevelů a poruch rostlin bylo provedeno 31 488 vstupů a do databáze SRS zapsáno 33 916 pozorování – vše bylo publikováno na veřejných mapách SRS a MZe. Největší návštěvnost z aplikací týkajících se škodlivých organismů měla aplikace „Monitorovací zprávy 2011“ (4 872) a „Mapy výskytu škodlivých organismů“ (3 964) z celkového počtu 31 488 vstupů. O informace v aplikaci „Mapy výskytu škodlivých organismů“ byl projeven zájem i z ostatních států, např. z Francie, USA, Německa, Slovenska nebo z Polska.

SRS zajišťovala prognózy tečkovaných skvrnitostí pšenice, plísně bramboru, skvrnatičky řepy, výskytu mšic a viróz obilnin a bramboru. Bylo zveřejněno 36 týdenních informací o náletu mšic (Aphid Bulletin) a poskytnuta data do evropské databáze mšic (EXAMINE). Byly zpracovány a vydány souhrnné přehledy o výskytu sledovaných škodlivých organismů a poruch na území ČR v roce 2010 a o výskytu a rozšíření plevelů v ČR v roce 2010.

V rámci dozoru nad dodržováním pravidel koexistence při pěstování geneticky modifikované (GM) kukuřice provedla SRS spolu s MZe 5 kontrol u 3 subjektů a v 69 případech ověřovala případnou odolnost zavíječe kukuřičného vůči GM hybridům kukuřice.

V rámci detekčních a vymezovacích průzkumů vybraných škodlivých organismů bylo v roce 2011 provedeno celkem 3 041 průzkumů. Při kontrolní a dozorové činnosti byly na území ČR v roce 2011 poprvé zjištěny výskyty škodlivých organismů *Paysandisia archon*, *Gymnosporangium asiaticum* a *Tobacco ringspot virus*, k jejichž eradikaci byla nařízena vhodná mimořádná rostlinolékařská opatření.

Odbor ochrany proti škodlivým organismům v roce 2011 řešil ve správním řízení celkem 19 žádostí o povolení dovozu, přemísťování a použití ŠO pro pokusné, vědecké a šlechtitelské účely, na základě kterých bylo vydáno 12 rozhodnutí o povolení dovozu, 2 rozhodnutí o povolení přemístění a 5 rozhodnutí o povolení použití karanténního materiálu. Pro potřeby SRS bylo vydáno celkem 8 oprávnění k přemístění karanténního materiálu.

Vztahy s veřejností, publikační a přednášková činnost

Odbor ochrany proti škodlivým organismům uskutečnil v roce 2011 pro veřejnost 11 přednášek s odbornou tematikou a publikoval 43 publikací.

Diagnostika škodlivých organismů

Diagnostika je ve Státní rostlinolékařské správě organizována prostřednictvím odboru diagnostiky, který plní funkci národní referenční laboratoře pro diagnostiku a zkušebnictví. Diagnostické laboratoře provádí a koordinují zejména rostlinolékařskou diagnostiku a zkušebnictví podle působnosti, která je stanovena zákonem. Hlavní náplní tohoto odboru je nejen komplexní diagnostika škodlivých organismů a poruch rostlin včetně určování patotypů a kmenů škodlivých organismů, ale také laboratorní testování obsahu účinných organismů u biologických přípravků. V rámci své činnosti dále ověřuje kvalitu diagnostických výstupů a na žádost Ministerstva zemědělství ČR také provádí expertní audity v externích laboratořích a v národních referenčních a referenčních laboratořích a na základě výsledků auditů předkládají ministerstvu stanoviska k žádostem o pověření národních referenčních a referenčních laboratoří. V neposlední řadě je pomocí toho odboru zajišťováno úřední testování rezistence odrůd rostlin proti vybraným škodlivým organismům, například rezistence odrůd

V rámci odboru diagnostiky (OD) byla v roce 2011 zajišťována laboratorní diagnostika ve třech odděleních diagnostických laboratoří (DL) H. Brod, Olomouc a Praha. K DL Olomouc bylo přičleněno v rámci Sekce ochrany proti škodlivým organismům (dále jen „SOŠO“) pracoviště referátu monitoringu letu mšic (dále jen „REMOLEM“) Opava. V souvislosti s organizačními změnami došlo naopak k vyčlenění samostatného technika správy z přímého řízení DL Olomouc do oddělení hospodářské správy Morava s vedením v Brně.

Ve všech jmenovaných DL bylo v průběhu roku přijato a zpracováno **6 534** vzorků pro úřední laboratorní diagnostiku. Laboratoře dále pracovaly na stovkách vzorků pro účely kruhových testů, validací nebo jiných ověřování či zavádění metod. Ze světelného lapače bylo v DL Olomouc rozborováno 214 vzorků. Při všech těchto diagnostických činnostech bylo provedeno **ke 13. tisícům testů**, které bylo nutno vykonat k dosažení konečných výsledků prezentovaných příslušnými protokoly. Pracovníci se aktivně podíleli na vzdělávání pracovníků SRS např. tradičním diagnostickým školením nových pracovníků SRS, ale i spoluúčastí na dalších vzdělávacích akcích SRS. Svoji práci prezentovali a dále prezentují na odborných akcích doma i v zahraničí formou příspěvků či posterů. Není zanedbatelná ani publikační činnost v odborných i vědeckých periodikách často v kolektivním autorském zapojení.

V **DL Havlíčkův Brod** zaměřené převážně na karanténní bakteriózy bramboru včetně nově sledovaného rodu *Dickeya* a diagnostiku *Erwinia amylovora* bylo rozborováno celkem 1 677 vzorků s žádostí o určení příčiny poškození či diagnostiku určitého patogena a provedeno 2 474 testů. Z 1 125 vzorků na karanténní bakteriózy brambor (KBB) bylo 57 vzorků odpadních vod a závlahových vod bylo 72, kde byl 1 pozitivní na *Ralstonia solanacearum*. V souvislosti s tím se rozborovalo 75 vzorků plevelných rostlin z břehových porostů. U žádného z 11 předložených vzorků podezřelých na *Erwinia amylovora* nebyla bakterie prokázána. Z ostatních karanténních organismů se v laboratoři zkoušelo 264 půdních vzorků na háďátko bramborové *Globodera rostochiensis* a 167 půdních vzorků na rakovinu brambor *Synchytrium endobioticum*. Laboratoř zpracovala 110 vzorků na nekaranténní organismy či různá poškození. Zde převažovaly počtem 75 vzorky obilovin na determinaci snětí rodu *Tilletia*.

V rámci diagnostické činnosti **DL Praha** bylo přijato a analyzováno 434 nematologických vzorků a 41 vzorků na zjištění přítomnosti trvalých zoosporangií *Synchytrium endobioticum* v půdě.

V rámci polního testování rezistence na *Synchytrium endobioticum* bylo na pozemku Svojše vysazeno a vyhodnoceno 230 hlíz. Nájmem se podařilo získat nový pozemek, který byl oplocen a na něj byly přeneseny infekční materiály ze zaniklé lokality Šluknov a izolát hádátka *G. pallida* z Teplé u Karlových Varů. Veškerá odborná i technická činnost na obou pozemcích byly prováděna ve spolupráci s ref. nematologie v Olomouci. Podezření na přítomnost *Synchytrium endobioticum* na pozemcích vedlo k založení 4 biologických testů.

V rámci monitoringu na hádátka borovicové bylo odebráno a analyzováno 26 vzorků dřeva, hádátka borovicové zjištěno nebylo (ve spolupráci s ref. nematologie v Olomouci).

Stálou náplní DL je též provádění a koordinace Státních odrůdových zkoušek brambor na zjišťování rezistence proti hádátka bramborového a rakovině brambor. Úřední testování rezistence probíhalo již dle nové vyhlášky č. 75/2010 Sb. a bylo testováno 76 hlíz na hádátka *Globodera rostochiensis* a *G. pallida* a dále 549 hlíz na *Synchytrium endobioticum*. Pro ÚKZÚZ (Národní odrůdový úřad, ref. brambor Lípa) byly vydány 3 Protokoly o výsledku testování rezistence odrůd za roky 2009-2010.

DL Olomouc za rok 2011 prošlo 4 382 úředních vzorků, na jejichž konečných výsledcích se podílelo 5 fytopatologicky specializovaných laboratoří (referátů) a referát biochemie, který svými službami pokrýval všechny potřeby (zejména molekulární povahy) diagnostických laboratoří a referátů a při své činnosti zpracoval celkem 1 855 dílčích vzorků. Na diagnostické činnosti se výranou měrou podílel i referát monitoringu letu mšic v Opavě.

Referátem bakteriologie bylo rozborováno celkem 292 úředních vzorků. Nejčastěji byl požadován rozbor na zjištění přítomnosti bakterie *Erwinia amylovora* (141 vzorků) - z toho příznakových vzorků 62 a bezpříznakových (zjišťování přítomnosti latentní infekce) 79 odběrů. Bakterie *Erwinia amylovora* byla zachycena v 17 příznakových vzorcích. Rozborováno bylo 10 vzorků fazolu na přítomnost bakterie *Xanthomonas axonopodis* pv. *phaseoli* s 1 pozitivním výsledkem v osivu a s 1 pozitivním záchytem této bakterie ze vzorku, který obsahoval listy a lusky fazolu s typickými příznaky bakteriální obecné spály fazolu. V rámci detekčního průzkumu výskytu bakterií *Dickeya* spp. bylo přijato a rozborováno 13 vzorků příznakových hlíz bramboru, nebyla zjištěna přítomnost bakterií z rodu *Dickeya*, ale v 6 vzorcích byla potvrzena přítomnost pektinolytických bakterií z rodu *Pectobacterium* a *Pseudomonas*. Ze 20 vzorků rajčat byly 3 vzorky pozitivní na přítomnost bakterie *Clavibacter michiganensis* subsp. *michiganensis* a 6 vzorků pozitivních na přítomnost bakterie *Xanthomonas axonopodis* pv. *vesicatoria*. Z ostatních bakterií byly zachyceny a identifikovány například patovary bakterie *Pseudomonas syringae* a z 1 vzorku byla vyizolována bakterie *Xanthomonas hortorum* pv. *pelargonii*. Získané bakteriální kultury byly identifikovány pomocí vhodné kombinace metod kultivačních, biochemických, molekulárních, imunochemických a biologických. Za rok 2011 bylo otestováno 474 izolátů metodou plynové chromatografie, 127 izolátů diagnostickým systémem Biolog a 240 izolátů prošlo biologickými testy. V rámci referátu je udržována a rozvíjena sbírka fytopatogenních

bakterií. Sbírka je výsledkem mnohaleté snahy pracovníků referátu bakteriologie o zajištění kvalitního srovnávacího materiálu.

Na **referátu entomologie** bylo v roce 2011 celkem rozborováno 736 vzorků. V rámci detekčního průzkumu škodlivých organismů bylo zpracováno 386 vzorků: 1 vzorek na kozlíčky *Anoplophora glabripennis* a *A. chinensis*, 2 vzorky na potvrzení přítomnosti štítenky *Pseudaulacaspis pentagona*, 9 vzorků na potvrzení přítomnosti vektora fytoplazem zlatého žloutnutí révy - kříška révového (*Scaphoideus titanus*), 14 vzorků na potvrzení přítomnosti octomilky *Drosophila suzukii*, 2 vzorky na zjištění výskytu makadlovy *Tuta absoluta* s negativním výsledkem a 2 vzorky na potvrzení přítomnosti černopásky bavlníkové (*Helicoverpa armigera*). Převahu však tvořilo 356 vzorků na přítomnost bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera virgifera*) s novými výskyty pro ČR v okresech Český Krumlov, Mladá Boleslav, Nymburk, Strakonice a Tachov.

V rámci monitorovacího průzkumu škodlivých organismů bylo analyzováno 126 entomologických a 9 akarologických vzorků. V 5 vzorcích byli zachyceni obaleči rodu *Grapholita*, v 15 vzorcích vrtalky *Liriomyza trifolii* a *L. huidobrensis*. Dále bylo rozborováno 13 vzorků na determinaci vektora virové zakrslosti obilnin (WDV) - kříška polního (*Psammotettix alienus*) a 1 vzorek na lesknáčka *Glischrochilus quadrisignatus*. Zajímavý byl např. nález blýskavky *Spodoptera litura* (Fabricius) (Lepidoptera: Noctuidae) a *Paysandisia archon* (Burmeister) (Lepidoptera: Castniidae). Při monitoringu účinnosti geneticky modifikované kukuřice na ověření přítomnosti housenek zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*) zpracovala laboratoř 1 vzorek s pozitivním výsledkem.

Ze sledování náletu vybraných druhů škodlivých motýlů z čeledi Noctuidae a Pyralidae do světelných lapačů bylo zpracováno 214 vzorků (lokalita Olomouc – Holice).

V rámci spolupráce s referátem zkušebnictví se pracovnice referátu podílely na metodickém řízení jednoho skleníkového insekticidního pokusu a závěrečném hodnocení biologické účinnosti testovaných přípravků.

Referátem mykologie bylo zpracováno celkem 756 úředních vzorků. Z tohoto počtu bylo 404 vzorků s požadavkem na karanténního škodlivého činitele. 64 vzorků bylo pozitivních na *Mycosphaerella pini* (*Dothistroma septosporum*), 1 vzorek na *Phytophthora ramorum*, 1 vzorek na *Puccinia horiana*, 1 vzorek na *Gymnosporangium asiaticum* a 2 vzorky na *Monilia polystroma*.

V rámci nekaranténních průzkumů bylo rozborováno 91 vzorků na *Tilletia* spp., z nichž 10 vzorků bylo pozitivní na *T. controversa* a 26 vzorků pozitivních na *T. tritici*. Na neznámého škodlivého činitele bylo rozborováno 200 vzorků. K zajímavostem patří např. potvrzení *Phytophthora cactorum* na jabloni, *Phytophthora plurivora* na *Pinus strobus* nebo *Plasmopara obducens* na *Impatiens walleriana*.

Nejčastější používané metody jsou světelná mikroskopie a kultivační testy. Světelná mikroskopie byla použita u 548 vzorků, u 231 vzorků byla použita kultivace ve vlhké komůrce, 164 vzorků bylo kultivováno na živných médiích. Bylo provedeno 13 biologických testů a zavedena metoda zjišťování trvalých zoosporangií *Synchytrium endobioticum* ve vzorcích zeminy, kterou bylo otestováno 24 vzorků. Pro potřeby referátu zkušebnictví se

pracovnice podílely na hodnocení a vypracování závěrečných komentářů u 4 fungicidních pokusů.

V roce 2011 se referát mykologie zúčastnil Workshopu EPPO zaměřeného na diagnostické protokoly pro regulované organizmy (Fungi) a setkání členů Evropského mykologického networku, kde byl prezentován příspěvek Interesting disease reports in the Czech Republic. Poster První výskyt *Monilia polystroma* van Leeuwen v České republice byl prezentován na Česko-slovenské vědecké mykologické konferenci. Ve spolupráci s Mendelovou univerzitou v Brně se referát mykologie zúčastnil mezilaboratorní porovnávací zkoušky.

Na **referátu nematologie** bylo testováno v rámci cíleného průzkumu na háďátko borovicové *Bursaphelenchus xylophilus* (Bx) 124 vzorků (106 z obalového materiálu, 16 hmyzí vektorů a stromy – les, veřejná zeleň). Všechny vzorky byly uzavřeny jako negativní. Jeden z rozborovaných vzorků byl pozitivní na přítomnost hmyzích vektorů – diagnostikován rod *Monochamus*. Pro potřeby sekce územních útvarů bylo analyzováno 75 vzorků na přítomnost háďátka zhoubného (*Ditylenchus dipsaci*) v půdě či rostlinné komoditě. Z celkového množství vzorků určených k rozborování na háďátko zhoubné bylo 55 vzorků uzavřeno jako negativní, 4 vzorky jako podezření na napadení a 16 vzorků uzavřených jako pozitivní. Dle údajů z let minulých došlo k vysokému nárůstu lokalit a komodit s výskytem tohoto karanténního druhu háďátka. Mezi zajímavý nález patří zjištění *Ditylenchus destructor* v substrátu, na němž byla pěstována cibule kuchyňská. V diagnostických laboratořích referátu nematologie bylo rozborováno 8 vzorků na přítomnost vektorů rostlinných virů ve vinicích (*Xiphinema* a *Longidorus* - vše negativní), další 3 vzorky na potvrzení či vyvrácení pouze přítomnosti *Longidorus diadecturus* – negativní a 7 vzorků rozborováno na určení pouze rodu *Xiphinema* – vše negativní. Na určení neznámého škodlivého činitele bylo na referátu nematologie přijato 22 vzorků (z nichž jeden velmi zajímavý objev fytoparazitického háďátka rodu *Paratylenchus* na *Dendrantémách*). Pro potřeby ÚKZÚZ bylo v rámci spolupráce analyzováno 16 vzorků na cystotvorná háďátka na cukrovce (*Heterodra schachtii* a *H. avenae*). V rámci úředního testování rezistence byly testovány hlízy bramboru proti *Globodera pallida* a *Globodera rostochiensis* (8 vzorků po 2 opakováních a 4 variantách, u kontrol navýšen počet opakování na 5). Dále bylo pro potřeby sekce územních útvarů rozborováno 106 vzorků na *Globodera pallida* a *Globodera rostochiensis* s negativním výsledkem, 2 vzorky s výsledkem pozitivním a 1 vzorek uzavřen na podezření na napadení. V rámci MRO na *Globodery* byly založeny biologické testy (rozborováno 7 vzorků). Referátem nematologie bylo přijato 5 vzorků na *Meloidogyne hapla* (negativní) a 1 vzorek na *M. chitwoodi* a *M. fallax* (negativní). U 1 vzorku přijatého na *Radopholus similis* se nepotvrdila přítomnost tohoto škůdce. Mezi vzorky, s nimiž se referát nematologie tolik neseťkává, patřila osiva rozborována na přítomnost *Anguina tritici* (přijaty 3 vzorky, vše negativní).

V roce 2011 se na **referátu virologie** provedly rozborů 883 vzorků. V rámci jejich zpracování bylo provedeno 2760 analýz (284 symptomatických analýz, 1593 ELISA testů, 186 biologických testů a 634 izolací nukleových kyselin pro testy PCR; u 63 vzorků s požadavkem na určení neznámého škodlivého činitele byla zpracována komplexní diagnostická analýza). Převážná část analýz byla provedena na tyto karanténní patogeny: viroid vřetenovitosti bramboru (PSTVd) na okrasných *Solanaceae*, virus mozaiky pepina

(PepMV), virus bronzovitosti rajčete (TSWV) a virus nekrotické skvrnitosti netýkavky (INSV), viroid zakrslosti chryzantémy (CSVd), virus šarky švestky (PPV), fytoplazmu evropské žloutenky peckovin (*Candidatus Phytoplasma prunorum*), fytoplazmu proliferace jabloně (*Ca. Phytoplasma mali*), fytoplazmu chřadnutí hrušně (*Ca. Phytoplasma pyri*), fytoplazmu zlatého žloutnutí révy a fytoplazmu stolburu bramboru; z nekaranténních převažoval virus žluté zakrslosti ječmene (BYDV) a virus zakrslosti pšenice (WDV). V laboratoři byl poprvé detekován nový virus pro území ČR, a to virus kroužkovitosti tabáku (*Tobacco ringspot virus*, TRSV) na rostlinách netýkavky (*Impatiens walleriana*) a nový hostitel Citrus exocortis viroidu v ČR sporýš (*Verbena* spp.). V laboratoři dále probíhaly práce na udržování kolekce virů a viroidů a rozšíření sbírky o 7 nových izolátů. Laboratoř se jako každý rok zúčastnila mezilaboratorní porovnávací zkoušky v rámci testování metodou ELISA na souboru 30-ti vzorků chmele na přítomnost viru mozaiky chmele a viru mozaiky jabloně organizované Národní referenční laboratoří ÚKZÚZ.

Na **referát biochemie** bylo dodáno 1 388 dílčích vzorků na detekci nebo identifikaci hledaných škodlivých patogenů. U těchto vzorků bylo provedeno celkem 1 246 rozborů, z nichž byla čtvrtina pozitivních (311). Nejvíce analýz (639) bylo provedeno na detekci virů, viroidů a fytoplazem u vzorků dodaných referátem virologie v podobě izolované nukleové kyseliny (DNA, RNA); následovaly rozborů (450) na zjištění přítomnosti bakteriálních patogenů (vzorky pocházely zejména od referátu bakteriologie, dále pak z DL Havlíčkův Brod a VÚB Havlíčkův Brod), analýzy vzorků od referátu mykologie pro detekci houbových patogenů rostlin (220), 45 testů pro identifikaci fytopatogenních hád'átek dodaných referátem nematologie a 34 rozborů pro identifikaci vzorků geneticky modifikované kukuřice a identifikaci druhů rodu *Liriomyza* od pracovníků referátu entomologie. Kromě výše zmíněné rutinní diagnostiky vzorků se pracovníci referátu podílely na několika validačních studiích, v jejichž rámci bylo zpracováno a analyzováno celkem 274 vzorků. Pro vlastní potřeby referátu bylo analyzováno 310 vzorků za účelem optimalizací a validací metod nebo rozšiřování sbírky pozitivních kontrol pro molekulární testy.

Monitoring letu mšic má v organizaci dlouholetou tradici. V roce 2011 byla činnost zajištěna specializovanou organizační složkou DL Olomouc **referátem monitoringu letu mšic** v Opavě. Na pěti stanovištích s rozmístěním po celé ČR je monitorován výskyt hmyzu od roku 1992. Využívá se sacích pastí typu Johnson-Taylor, které jsou v provozu nepřetržitě v období od 1. dubna do 30. listopadu a denně jsou z nich odebírány vzorky. Jejich zpracování spočívá v určování a kvantifikaci 16 hospodářsky významných druhů mšic. Soustava těchto pastí je zařazena do evropské sítě, která je součástí projektu EXAMINE (EXploitation of Aphid Monitoring IN Europe). V letošním roce bylo zpracováno 1 216 vzorků hmyzu ze sacích pastí a 118 vzorků ze žlutých Lambersových misek. Celkem bylo pomocí pastí uloveno 105.259 kusů okřídlených mšic, tato hodnota odpovídá letům s průměrným náletem. Největší počet mšic byl uloven v období podzimního přeletu, který byl silný především pro mšici střemchovou (*Rhopalosiphum padi*). S počtem 66 092 kusů tvořila téměř dvě třetiny odchycených mšic. Veškeré zjištěné hodnoty jsou v sezóně týdně publikovány na webových stránkách www.srs.cz jako Aphid Bulletin.

Účast v mezinárodních mezilaboratorních testech

Pracovnice referátu biochemie se za spolupráce odborných referátů podílely na několika validačních studiích, v jejichž rámci bylo zpracováno a analyzováno celkem 274 vzorků. Jednalo se o Interlaboratory ring test *Xanthomonas axonopodis* pv. *dieffenbachiae* in *Anthurium* (LNPV, Francie; 77 vzorků), Interlaboratory test on detection of *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* and *Ralstonia solanacearum* in potato tubers (EUPHRESKO; 8 vzorků Cms, 8 vzorků Rs), Detection and epidemiology of Pospiviroids (EUPHRESKO; 10 vzorků), Validation of diagnostic methods for the detection and identification of whitefly transmitted viruses of regulatory or quarantine concern to the EU (CSL, Velká Británie; 22 vzorků) a Collaborative study - Detection of *Clavibacter michiganensis* subsp. *michiganensis* in tomato seeds (LNPV, Francie; 149 vzorků).

V rámci kontroly kvality poskytovaných služeb, se laboratoř referátu biochemie v loňském roce účastnila mezinárodního ring testu: QBOL- Development of a new diagnostic tool using DNA barcoding to identify quarantine organisms in support of plant health (Arthropods, Bacteria, Fungi, Nematodes, Phytoplasmas), při němž bylo analyzováno celkem 25 vzorků.

Akreditace diagnostických laboratoří

V lednu 2011 provedl Český institut pro akreditaci reakreditační řízení v diagnostických laboratořích Odboru diagnostiky v Havlíčkově Brodě a Olomouci. Na základě úspěšného absolvování tohoto řízení bylo 31. 1. 2011 uděleno laboratořím Odboru diagnostiky nové Osvědčení o akreditaci s platností na 5 let, tzn. do 13. 1. 2016.

Během roku proběhl jeden mimořádný dozorový audit, který souvisel se změnou ve vedení laboratoří Odboru diagnostiky. Prosinec byl věnovaný přípravě na pravidelný dozorový audit, který byl naplánován na 5. 1. 2012 v diagnostické laboratoři Olomouc.

V rámci kontroly plnění požadavků normy ČSN EN ISO/IEC 17025 proběhlo v laboratořích Odboru diagnostiky 13 interních auditů, které byly vedeny proškolenými interními auditory. Zjištění z těchto auditů přinesla opatření a doporučení ke zlepšení kvality práce na jednotlivých pracovištích.

Odpovědné osoby provedly revizi 21 interních postupů 1. a 2. vrstvy, pět z těchto dokumentů bylo znovu vydáno a k dalším pěti dokumentům byla vydaná změna. V souvislosti s provedenými změnami byly zkontrolovány platnosti navazujících dokumentů nižších vrstev, jako jsou pracovní postupy, návody a formuláře. Také došlo čtyřikrát v průběhu roku k aktualizaci seznamů a přehledů důležitých pro systém řízení kvality.

V rámci zlepšování svých služeb a spolupráce s interními zákazníky (inspektory SRS) bylo vyhodnoceno celkem 127 doručených Dotazníků spokojenosti zákazníka od inspektorů z jednotlivých OBO a OVFK, jejichž prostřednictvím se získává zpětná vazba. Konkrétní připomínky či návrhy se dle možností řeší.

V roce 2011 se DL Havlíčkův Brod a tři referáty DL Olomouc zúčastnily v rámci externího hodnocení kvality 4 mezilaboratorních porovnání (3 tuzemské a 1 mezinárodní). Účast

v každém z nich byla vyhodnocena jako úspěšná (viz zprávy z jednotlivých oddělení/referátů).

Věda a výzkum

Posledním rokem byla uzavřena spoluúčast bakteriologů diagnostické laboratoře (DL) SRS Olomouc při řešení grantového projektu Grantové agentury AV ČR s identifikačním kódem IAAX00310701 pod názvem „Rychlá detekce a identifikace patogenních mikroorganismů a virů pomocí elektromigračních technik a hmotnostní spektrometrie“.

Pracoviště diagnostické laboratoře SRS v Praze, H. Brodě a Olomouci byla zapojena za podpory Ministerstva zemědělství do prací v rámci evropských projektů EUPHRESKO:

- účast na projektu EUPHRESKO Meloidogyne Project (seminář v Belgii),
- zahájeny práce na dílčím úkolu dalšího projektu EUPHRESKO pod názvem Risks of new *Dickeya* species in agriculture and their potential management.

Pracoviště DL SRS Olomouc také koordinovalo po dobu 5 let v rámci České republiky zapojení se do projektu COST 873 Bakteriální choroby peckovin a skořápkatého ovoce od jeho zahájení koncem roku 2006.

Zkušebnictví

Státní rostlinolékařská správa koordinuje a monitoruje mezery v ochraně rostlin v rámci řešení problematiky minoritních indikací v souvislosti s absencí registrovaných přípravků na ochranu rostlin a přezkazuje biologickou účinnost přípravků na ochranu rostlin a případné projevy vedlejších účinků přípravků v polních a skleníkových pokusech a připravuje odborné podklady pro návrhy na rozšířené použití přípravků na ochranu rostlin. V rámci zkoušení přípravků na ochranu rostlin a řešení problematiky odstraňování mezer v ochraně rostlin a minoritních indikací spolupracuje s pěstiteli, pěstitelskými svazy, držiteli registrace přípravků na ochranu rostlin a příslušnými odbornými útvary SRS

V roce 2011 byly pro podporu řešení mezer v ochraně rostlin u minoritních indikací založeny maloparcelkové pokusy s vybranými zeleninami a vybraným sortimentem perspektivních pesticidů pro ověření jejich biologických vlastností a případných projevů fytotoxicity u konkrétních druhů zeleniny. Pokusy se uskutečnily na základě spolupráce s držiteli registrací (Dow AgroSciences, Bayer s.r.o.), kteří poskytli k aplikacím příslušné vzorky přípravků na ochranu rostlin.

Uskutečněných maloparcelkové pokusy - herbicidy

Číslo pokusu	Plodina	Sledovaný škodlivý činitel/jiná problematika	Přípravky	Typ pokusu	Počet variant
OL-H-2011/1	cibule kuchyňská (<i>Allium cepa</i> L.)	plevele (postemergentní aplikace herb.)	STOMP 400 SC, GALIGAN 240 EC, PARDNER 22,5 EC	MPP	5
OL-H-2011/2	pór pravý (<i>Allium porrum</i> L.)	plevele (postemergentní aplikace herb.)	STOMP 400 SC, ACL + FFA 600 SC, PARDNER 22,5 EC	MPP	7
OL-H-2011/3	mrkev obecná (<i>Daucus carota</i> L. subsp. <i>sativus</i>)	plevele (preemergentní aplikace herb.)	STOMP 400 SC, ACL + FFA 600 SC	MPP	5
OL-H-2011/4	proso seté (<i>Panicum miliaceum</i> L.)	plevele (postemergentní aplikace herb.)	MUSTANG, SEKATOR, MUSTANG FORTE	MPP	5

Uskutečněných maloparcelkové pokusy - fungicidy

Číslo pokusu	Plodina	Sledovaný škodlivý činitel/jiná problematika	Přípravky	Typ pokusu	Počet variant
OL-F-2011/1	jahodník obecný (<i>Fragaria vesca</i> L.)	houbové choroby	DITHANE DG NEOTEC, ZATO 50 WG, CHAMPION 50 WP, SCORE 250 EC	MPP	5
OL-F-2011/2	rajče keříčkové (<i>Lycopersicon lycopersicum</i> L.)	plíseň rajčete	DITHANE DG NEOTEC, CONSENTO, ANTRACOL WG 70	MPP	6
OL-F-2011/3	okurka nakladačka (<i>Cucumis sativus</i> L.)	plíseň okurky	DITHANE DG NEOTEC, CONSENTO, KUPRIKOL 250 SC	MPP	5

OL-F-2011/4	brambor obecný (<i>Solanum tuberosum</i> L.)	houbové choroby	DITHANE DG NEOTEC, ACROBAT MZ, RANMAN + RANMAN ACTIVATOR	MPP	5
OL-F-2011/5	mák setý (<i>Papaver somniferum</i> L.)	houbové choroby	DITHANE DG NEOTEC, DISCUS, RIDOMIL GOLD MZ 68 WP	MPP	5

Uskutečněných maloparcelkových pokusy - zoocidy

Číslo pokusu	Plodina	Sledovaný škodlivý činitel/jiná problematika	Přípravky	Typ pokusu	Počet variant
OL-Z-2011/1	rajče keříčkové (<i>Lycopersicon lycopersicum</i> L.)	molice	CHESS 50 WG, MOVENTO, ROCK EFFECT, ROCK EFFECT PROFI	SP	5

MPP – maloparcelkový pokus, SP – skleníkový pokus

V herbicidních pokusech byla testována kombinace účinných látek aclonifen a flufenacet jako možné řešení proti jednoletým plevelným druhům v mrkvi a póru setém. Dále byla testována účinná látka bromoxynil (Pardner 22,5 EC) v póru setém a cibuli z výsevu při postemergentní aplikaci s tím, že byl kladen důraz na sledování projevů fytotoxicity po provedené aplikaci. V prosu setém byl testován v prostemergentní aplikaci herbicid Mustang Forte a herbicid Sekator a byly porovnávány účinky na jednoleté dvouděložné plevely s povoleným herbicidem Mustang.

Ověření biologické účinnosti nových přípravků Consento (úč. látka fenamidone propamocarbhydrochloride) a Antre 70 WG (úč. látka propineb) na plíseň rajčete a ověření přípravku Consento na plíseň okurky proběhlo v polních pokusech u rajčat a okurek.

Odbor diagnostiky ve spolupráci s Oddělením integrované ochrany SRS ověřoval vybrané fungicidy u brambor na plíseň bramboru a u máku na plíseň máku, když pro stanovení aplikačního termínu byly využity metody signalizace.

Vybraný sortiment zoocidů byl testován z pohledu biologické účinnosti na molici skleníkovou na rajčatech pěstovaných ve skleníku.

Povolování a postregistrační kontrola přípravků na ochranu rostlin a pomocných prostředků

Povolování přípravků a dalších prostředků

Počet meritorních rozhodnutí vydaných v souvislosti s povolováním přípravků a dalších prostředků na ochranu rostlin (bez rozhodnutí o souběžných obchodech) se oproti roku 2010 zvýšil na 595, mezitímních rozhodnutí v řízení o registraci, resp. povolování přípravků, bylo vydáno 31. V důsledku zásadních změn legislativy (nabytí účinnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 a navazující novely zákona č. 326/2004 Sb.) a zvýšeného počtu podaných žádostí (zejména o povolení souběžného obchodu přípravků) vzrostl počet zahájených řízení ve věcech povolování přípravků a dalších prostředků oproti roku 2010 o cca 25 %.

V roce 2011 bylo vydáno celkem 626 rozhodnutí v řízení o registraci, resp. povolení přípravků na ochranu rostlin, z toho bylo 39 nově registrovaných přípravků vyžadujících kompletní posouzení jejich vlastností (v roce 2010 to bylo 69 přípravků), a dále 14 registrací nových malospotřebitelských balení. Dále bylo vydáno 336 rozhodnutí o změnách podmínek dříve stanovených (včetně zaregistrování či povolení dalších obchodních názvů již registrovaných přípravků – 35 případů). V 67 případech bylo vydáno rozhodnutí o přehodnocení přípravku v souladu s jednotnými zásadami stanovenými v příloze VI ke směrnici 91/414/EHS (tzv. reregistrace přípravku) a ve 20 případech bylo rozhodnuto o změně podmínek registrace (povolení) z moci úřední na základě příslušného právního předpisu (směrnice, nařízení ES resp. národní právní předpis).

Bylo vydáno 103 rozhodnutí o prodloužení povolení přípravků (změna doby platnosti registrace byla i součástí rozhodnutí o tzv. reregistraci). Zrušeno bylo 61 dříve vydaných rozhodnutí o registraci přípravku na základě příslušného právního předpisu Komise ES, tj. rozhodnutí nebo směrnice. V 8 případech byla registrace přípravku zrušena na žádost držitele rozhodnutí.

Bylo vydáno 24 rozhodnutí o zápisu pomocných prostředků na ochranu rostlin do úředního registru (feromonové lapače, adjuvanty, barviva mořidel osiva, prostředky k zamezení sklizňových ztrát, lepy, lepové desky, lepové pásy), z čehož bylo 17 nově povolených pomocných prostředků a v jednom případě bylo vydáno rozhodnutí o nepovolení pomocného prostředku. V 7 případech bylo rozhodnuto o prodloužení platnosti tohoto zápisu.

V roce 2011 bylo vydáno celkem 496 meritorních rozhodnutí ve věcech povolování dovozu souběžných přípravků, resp. souběžného obchodu (ke změně terminologie došlo v souvislosti s nabytím účinnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009), což představuje výrazný nárůst o cca 90 % oproti roku 2010. Z tohoto počtu bylo 32 rozhodnutí zamítajících žádost o povolení dovozu souběžného přípravku a 66 rozhodnutí o zrušení povolení dovozu souběžného přípravku z důvodu nesplnění požadavků stanovených příslušným právním předpisem.

Pro účely výzkumu a vývoje bylo v roce 2011 vydáno 149 povolení k použití nepovoleného přípravku na ochranu rostlin. Dále bylo akceptováno 196 oznámení o provedení pokusu nebo zkoušky s povolenými přípravky, což je třikrát více, než v r. 2010.

Bylo vydáno 24 rozhodnutí o povolení rozšířeného použití přípravku (tzv. „minoritní použití“), což přibližně odpovídá počtu těchto povolení v r. 2010. V jednom případě bylo rozhodnutí o rozšířeném použití změněno a v jednom případě zrušeno. Pro použití nepovoleného přípravku (tzv. výjimka na 120 dnů) bylo vydáno 7 rozhodnutí.

Ve 42 případech bylo řízení ukončeno vydáním usnesení o zastavení řízení.

V roce 2011 bylo sekcí přípravků na ochranu rostlin vybráno na správních poplatcích celkem 1 440 920,- Kč, z toho bylo 342 600,- Kč uhrazeno kolkovými známkami (463 případů) a 1 098 320,- Kč uhrazeno převodem na účet správních poplatků (656 případů).

Dohled nad zkušebními subjekty (GEP)

Zaměstnanci sekce přípravků na ochranu rostlin provedli celkem 18 kontrol. Z toho byly 2 vstupní audity na pracovištích, která podala žádost o vydání osvědčení o způsobilosti provádět testy biologické účinnosti v souladu se zásadami správné pokusnické praxe (GEP). V obou případech bylo vydáno osvědčení GEP.

Dalších 16 průběžných kontrol bylo provedeno na pracovištích organizací, kterým toto osvědčení již bylo vydáno, jednalo se o běžnou kontrolu a závažné nedostatky nebyly zjištěny.

Postregistrační kontrola přípravků

V rámci postregistrační kontroly bylo pracovníky odboru postregistrační kontroly odebráno v roce 2011 pro laboratorní rozbor 41 přípravků, u kterých se ověřovalo, zda splňují požadavky předepsané specifikace. Jednalo se jednak o vzorky uvedené v plánu postregistrační kontroly, ale také o vzorky odebírané na podnět, u kterých bylo podezření, že se jedná o falzifikáty. Z celkového počtu 41 odebraných přípravků 7 vzorků nesplnilo danou specifikaci. Ve dvou případech se jednalo o vzorky, které byly odebrány na žádost celního úřadu ze zásilky uložené na celním úřadu Praha - Uhřetěves. U zbývajících pěti nevyhovujících přípravků odebraných v distribuční síti a u uživatelů bylo vydanými úředními opatřeními a nařízeními o mimořádných rostlinolékařských opatřeních zakázáno uvádět předmětné šarže přípravků na trh. Ve dvou z pěti případů se jednalo o souběžně dovážené přípravky, kterých bylo v r. 2011 pro laboratorní kontrolu odebráno celkem pět.

V jednom případě byl žadatel o povolení požádán, aby v rámci registračního řízení dodal k laboratornímu rozboru vzorek přípravku, o jehož povolení žádal. Přípravek byl podroben zkouškám dle navržené technické specifikace a se žadatelem o povolení bude jednáno o změnách v této specifikaci. Zbýající odebrané povolené přípravky buď vyhověly dané specifikaci, nebo zjištěná odchylka od dané specifikace neovlivnila zhoršení fyzikálně-chemických a technických vlastností přípravku, a tím i jeho použitelnost. Všechny tyto přípravky splnily i nutné požadavky z hlediska bezpečnosti a účinnosti. Držitelé rozhodnutí o povolení přípravků byli upozorněni dopisem SRS na zjištěné nedostatky. Pro ověření těchto rozdílů ve specifikacích budou v roce 2012 odebírány další šarže přípravků a v případě, že tyto šarže rovněž nesplní požadavky předepsaných specifikací, bude držitel rozhodnutí vyzván, aby požádal o změny v technické specifikaci a doložil je potřebnými studiemi.

U přípravků odebraných pro laboratorní kontrolu byla provedena i kontrola balení a označování. Tato kontrola byla v rámci činnosti odboru postregistrační kontroly POR v roce 2011 provedena i u přípravků kontrolovaných v rámci kontrol držitelů rozhodnutí o povolení a při kontrolách distributorů. V roce 2011 byly uzavřeny i následné kontroly označování přípravků provedené dle etiket zaslaných firmami na vyžádání (11 přípravků) a kontroly etiket souběžných dovozců, které nebyly v roce 2010 dokončeny (6 přípravků).

Odbor postregistrační kontroly provádí kontrolu návrhů etiket u přípravků před prvním uvedením na trh na základě vydaného povolení a při každé změně povolení. Tato činnost byla zavedena ve 4. čtvrtletí roku 2011 v návaznosti na novelu zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, který je účinný od 1. 9. 2011. Do konce roku 2011 bylo zkontrolováno 21 etiket.

Kromě výše uvedených kontrol byla činnost odboru postregistrační kontroly v r. 2011 zaměřena na řešení podnětů, které lze rozčlenit do třech základních skupin:

1. podněty inspektorů Sekce územních útvarů,
2. podněty třetích osob (např. Celní úřady, Finanční úřad, prodejci POR),
3. podněty vyplývající z výsledků postregistrační kontroly.

Při řešení všech těchto podnětů bylo odborem postregistrační kontroly vydáno celkem 29 úředních opatření, 2 nařízení o mimořádných rostlinolékařských opatřeních a 1 mimořádné rostlinolékařské opatření (MRO). Nejvíce závad bylo v těchto případech zjištěno u označování přípravků (16), další nedostatky byly nalezeny u balení (8) a v devíti případech se jednalo o uvedení na trh nepovoleného přípravku na ochranu rostlin. Ve třech případech byla zahájena i správní řízení o uložení pokuty.

Celkem bylo v r. 2011 odborem postregistrační kontroly zkontrolováno 28 subjektů, u kterých bylo provedeno 46 kontrol (z toho 21 následných kontrol, u kterých byla ověřována provedená nápravná opatření).

Laboratorní kontrola

Do plánu postregistrační kontroly přípravků (PRK) na ochranu rostlin bylo v roce 2011 zařazeno 76 přípravků na ochranu rostlin obsahujících 40 různých účinných látek. Z tohoto počtu bylo 27 přípravků ze souběžného dovozu a 12 malospotřebitelských balení.

Na základě tohoto plánu bylo k laboratorní kontrole v roce 2011 na oddělení laboratoře pesticidů předáno 32 přípravků na ochranu rostlin, ostatní balení byla laboratorně kontrolována mimo plán PRK (5 POR) nebo na podnět třetí osoby (6 POR). V roce 2011 byly zahájeny laboratorní kontroly POR pro potřeby hodnocení v rámci povolovacího (registračního) řízení. V tomto programu byly laboratorně zkontrolovány 3 POR.

Laboratorně kontrolované POR reprezentovaly tři různé skupiny použití (30 herbicidů, 7 fungicidů a 9 insekticidů) a různá balení (10 vzorků přípravků na ochranu bylo z malospotřebitelského balení). Ze souběžného dovozu bylo zkontrolováno 5 POR a 2 vzorky byly analyzovány na podnět Celního úřadu Praha - Uhřetěves.

Oddělení laboratoře pesticidů v roce 2011 zkontrolovalo fyzikálně-chemické a technické vlastnosti 105 laboratorních vzorků 46 přípravků na ochranu rostlin, což představuje 12 formulačních typů, 32 různých účinných látek a 6 druhů nečistot a xylenu. V roce 2011 pokračoval trend nárůstu vzorků obsahujících dvě a více účinných látek v jednom přípravku (16 POR v roce 2011, 10 POR v roce 2010). U všech vzorků byly provedeny zkoušky totožnosti účinných látek, kvantitativní stanovení jejich obsahu a kvalitativní, popř. kvantitativní stanovení nečistot a formulačních přísad. U přípravků EC formulací byl kontrolován také obsah xylenu. Uvedené zkoušky byly provedeny převážně metodou kapalinové a plynové chromatografie. Plánovaná kontrola přípravků ze souběžného dovozu byla navíc rozšířena o detailní srovnávací chromatografické analýzy profilu nečistot s referenčním přípravkem. U vzorků POR odebraných na podnět třetí strany bylo mimo jejich identifikace i detailně analyzováno jejich chemické složení všemi vhodnými a dostupnými laboratorními postupy a technikami.

Mimo kontroly účinných látek a nečistot byly u všech vzorků testovány jejich fyzikálně-chemické a technické vlastnosti dle požadavků uvedených v platných technických specifikacích přípravku nebo FAO specifikacích; v tomto případě bylo provedeno 1 184 zkoušek.

Většina přípravků z PRK 2011 byla podrobena 14-ti dennímu urychlenému skladovacímu testu (UST) při 54 °C, popř. při 40 °C (8 týdnů) nebo 30 °C (18 týdnů) a u 22 přípravků byla sledována jejich teplotní stabilita při 0 °C.

Účinné látky a nečistoty kontrolovaných přípravků byly analyzovány metodami držitele rozhodnutí o povolení, které jsou archivovány v dokumentačním souboru příslušného přípravku nebo podle mezinárodně uznaných metod publikovaných v CIPAC Handbooks. Všechny použité analytické metody byly pracovníky laboratoře pesticidů verifikovány, popř. validovány podle platného standardního operačního postupu v souladu s požadavky normy ČSN EN ISO/IEC 17025 a „Příručky kvality oddělení laboratoře pesticidů“.

Fyzikálně-chemické a technické zkoušky vlastností přípravku byly provedeny metodami doporučenými v „Manuálu pro vývoj a použití FAO a WHO specifikací pro pesticidy, 1. vydání, Řím 2002 a jeho 2. revizi z listopadu 2010“.

Účast v mezinárodních mezilaboratorních testech

Mezinárodní mezilaboratorní porovnávací zkoušky (MPZ)

V roce 2011 se oddělení laboratoře pesticidů popáté zapojilo do mezinárodního mezilaboratorního testování způsobilosti laboratoří (**AAPCO**), kterého se účastní laboratoře z celého světa. Laboratoř analyzovala 3 účinné látky ve 2 různých formulačních typech přípravků na ochranu rostlin (6 laboratorních vzorků) metodami kapalinové a plynové chromatografie.

Na přelomu roku 2010 a 2011 se oddělení laboratoře pesticidů již podruhé zúčastnilo mezinárodního testování způsobilosti laboratoří zaměřené na fyzikálně-chemické a technické zkoušky (FCH), které organizuje v Evropě belgická laboratoř **AFSCA**. U testované SC

formulace POR laboratoř provedla 10 FCH zkoušek a kvalitativní i kvantitativní analýzy účinné látky alpha-cypermethrin.

Ve všech testovaných parametrech obou MPZ laboratoř vyhověla a dosáhla vynikajícího hodnocení. Oddělení laboratoře pesticidů tak opětovně prokázalo vysokou úroveň poskytovaných výsledků, které jsou datovou základnou rozhodovacích procesů.

Mezinárodní testování analytických metod CIPAC

Mezinárodního hodnocení analytických metod **CIPAC** se laboratoř pravidelně zúčastňuje už od roku 1996. V roce 2011 laboratoř testovala 3 metodiky na stanovení účinných látek piperonyl butoxide, flumioxazin a pyrimiphos-methyl v 8 technických látkách a 5 různých formulacích přípravků na ochranu rostlin, a to metodami kapaliné a plynové chromatografie (16 vzorků). U 3 vzorků vodorozpustných tablet POR laboratoř testovala metodiku na stanovení jejich stability v roztoku.

Akreditace oddělení laboratoře pesticidů

Po zavedení systému kvality podle evropské normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2005 bylo oddělení laboratoře pesticidů v roce 2008 akreditováno Českým institutem pro akreditaci (ČIA) a od té doby používá označení „Akreditovaná zkušební laboratoř č. 1521“. Předmětem akreditace je fyzikální, chemické a technické zkoušení přípravků na ochranu rostlin v rozsahu uvedeném v příloze „Osvědčení o akreditaci“. V březnu 2011 oddělení laboratoře pesticidů při plánované reakreditaci úspěšně obhájilo svou pozici akreditované laboratoře a obdrželo tak „Osvědčení o akreditaci č. 148/2011 platné do roku 2016“. V současnosti má laboratoř akreditováno 15 zkoušek.

Dozor nad obchodním skladováním a uváděním přípravků na ochranu rostlin na trh u distributorů prováděný pracovníky sekce územních útvarů SRS

Pro rok 2011 stanovoval plán postregistrační kontroly úkol zkontrolovat plnění povinností ze zákona č. 326/2004 Sb., v platném znění u 85 distributorů. Inspektoři SRS v rámci sekce územních útvarů provedli 270 kontrol (z toho 15 následných kontrol) u 233 distributorů. Celkem byly zjištěny u 20 kontrol závady. Mezi nejčastějšími typy závad (od nejčastějších z hlediska počtu zjištění k méně častým) patřil prodej a skladování přípravků s prošlou dobou použitelnosti, prodej nepovolených POR, závady při skladování přípravků, závady v evidenci skladovaných POR, závady v označování a balení POR, propagace nepovolených POR, závady ve výkonu odborně způsobilé osoby.

K nápravě zjištěných závad bylo vydáno 18 úředních opatření.

Dozor nad používáním přípravků prováděný pracovníky sekce územních útvarů SRS

Plán postregistrační kontroly pro rok 2011 stanovil 2 583 kontrol používání přípravků. Celkem bylo provedeno 2 121 kontrol u 1 982 subjektů. Z tohoto počtu bylo 1 175 národních kontrol (z toho 469 plánovaných), 313 kontrol C-C a 661 kontrol na základě smlouvy o spolupráci se SZIF. Kontrolami CC byly zjištěny závady u 7 kontrol, z toho u 3 kontrol se jednalo o nedostatky v plnění povinností žadatele o dotace, u 4 kontrol byly zjištěny závady mimo požadavky CC. V rámci kontrol pro SZIF (delegovaných kontrol) byly zjištěny u 9 kontrol závady. U všech byly zjištěny nedostatky v plnění povinností žadatelů o dotace. U národních kontrol byly zjištěny závady u 46 kontrol, z toho u 11 kontrol nedostatky v plnění povinností žadatele o dotace. Celkem byly v roce 2011 zjištěny u 21 kontrol nedostatky v plnění povinností žadatele o dotace (2 národní kontroly byly provedeny v rámci delegovaných kontrol SZIF).

Pro provádění kontrol byl inspektory sekce územních útvarů SRS správně využíván podpůrný počítačový program (PPP) a nově od roku 2011 i Off line klient.

Obsoletní pesticidy – Stokholmská smlouva

Při kontrolách skladů přípravků u distributorů a uživatelů přípravků zjistili a zaevidovali inspektoři sekce ÚÚ SRS v roce 2011 celkové množství 3 212 kg obsoletních pesticidů, z něhož bylo následně zlikvidováno bez spoluúčasti Ministerstva zemědělství 2 359 kg autorizovanými firmami.

Spolupráce s ostatními úřady a institucemi

Spolupráce sekce POR probíhala zejména s ÚKZÚZ, plodinovými výzkumnými ústavu VÚRV, MZe, ÚHÚL, SZPI, MF – celníky, pěstitelskými svazy, dále pak i s příslušnými úřady většiny členských zemí EU, s Evropskou komisí a Evropským úřadem pro bezpečnost potravin.

Přednášková a publikační činnost pracovníků sekce POR

Sekce POR se v roce 2011 aktivně podílela formou přednáškové činnosti na akcích pořádaných Ministerstvem zemědělství i dalšími subjekty (SOVAK, pěstitelské svazy, zimní školení pro zemědělce, SZÚ Praha atd.) pořádaných nejen pro zemědělskou, ale také širokou veřejnost týkající se oblasti povolování a kontrol přípravků na ochranu rostlin. Zástupci sekce přednesli 5 příspěvků na mezinárodních konferencích a seminářích v zahraničí. Pracovníci sekce POR se také aktivně zapojili v roce 2011 do publikační činnosti pro veřejnost (Zemědělec, časopis Agromanuál, Zahradnictví).

Mechanizační prostředky na ochranu rostlin

SRS provádí hodnocení technických a technologických požadavků na mechanizační prostředky na ochranu rostlin (MP na OR) a rozhoduje o jejich zápisu do Úředního registru SRS. V rámci této činnosti SRS vede seznam MP na OR zapsaných do Úředního registru, který je zveřejněn na www.srs.cz. V roce 2011 bylo přijato 33 žádostí o zápis MP na OR do Úředního registru. Vydáno bylo 30 rozhodnutí o zápisu MP na OR do Úředního registru.

Dále SRS provádí posuzování žádostí o souhlas s vydáním koncesní listiny opravňující subjekt provádět kontrolní testování MP na OR a vydává souhlas s vydáním této koncesní listiny. SRS odpovídá za chod systému kontrolního testování MP na OR (KT) na území České republiky. Pravidelné KT používaných MP na OR jsou prováděny na základě technologických požadavků a postupu, který uvádí vyhláška č. 334/2004 Sb., v platném znění. SRS provádí dozor nad výkonem činnosti schválených provozoven KT a vede jejich seznam, zveřejňovaný na www.srs.cz. V roce 2011 byly přijaty dvě žádosti o souhlas s vydáním koncesní listiny a bylo vydáno jedno souhlasné stanovisko. Každoročně jsou prováděny kontroly více než 30 % z celkového počtu provozoven KT, zda plní podmínky provádění KT. V roce 2011 SRS provedla 16 kontrol provozoven KT. Kontroly jsou zaměřeny především na vedení evidence otestovaných strojů a správnost postupu při provádění vlastního KT.

Dozor nad dodržováním ustanovení o používání a kontrolním testování MP na OR je zajištěn inspektory sekce územních útvarů v rámci jednotlivých oblastních odborů. Oblastní odbory SRS provedly celkem 909 kontrol provozovatelů MP na OR, přičemž počet zkontrolovaných MP na OR byl 1367.

Vedle hlavních činností na úseku MP na OR provádí SRS ověřování technických a technologických parametrů trysek, zejména pro pracoviště pověřená Ministerstvem zemědělství zkoušením přípravků na ochranu rostlin.

V uplynulém období bylo poskytnuto více jak 30 odborných informací týkající se MP na OR, které byly většinou zpracovány ve formě e-mailových odpovědí.

Dovoz a vývoz rostlin, rostlinných produktů a jiných souvisejících předmětů

Dovozní rostlinolékařská kontrola

Dovozní rostlinolékařská kontrola je kontrola rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů dovážených na území České republiky ze třetích zemí (tj. zemí, které nejsou členskými státy EU s výjimkou Švýcarska), tuto problematiku upravují § 22 až § 27 zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči. Dovozní rostlinolékařské kontrole podléhají rostliny, rostlinné produkty a jiné předměty včetně dřevěného obalového materiálu uvedené ve vyhlášce 215/2008 Sb. v platném znění.

Každá zásilka, která podléhá dovozní rostlinolékařské kontrole, musí být opatřena mezinárodně uznávaným dokladem, tzv. rostlinolékařským osvědčením ze země původu.

Vstupními místy v České republice jsou letiště Praha - Ruzyně, letiště Brno - Tuřany, letiště Ostrava - Mošnov a vyclivací pošta Praha 1. Mimo vstupní místo lze dovážet zásilky, které podléhají dovozní rostlinolékařské kontrole, jen přes tzv. místa určení ve vnitrozemí, která byla předem schválena SRS a celní správou.

Vývozní rostlinolékařské šetření

Vývozní rostlinolékařské šetření je šetření, jehož úkolem je zjistit, zda byly splněny rostlinolékařské požadavky dovážejícího, popř. provázejícího státu a v zákoně č. 326/2004 Sb. je upraveno v § 28. O provedení vývozního rostlinolékařského šetření žádá vývozce nebo osoba jím pověřená. Žádost se podává písemně nebo prostřednictvím elektronického formuláře.

Rostlinolékařské osvědčení je vydáno pouze tehdy, pokud zásilka byla řádně prohlédnuta a splňuje veškeré rostlinolékařské požadavky dovážející (resp. provázející) země. Vydání rostlinolékařského osvědčení je podmíněno zaplacením správního poplatku ve výši 500 Kč. Správní poplatek se hradí formou kolku.

Dřevěný obalový materiál (DOM) – dovoz a vývoz

Dovoz

Všechny členské státy EU vyžadují s účinností od 1. března 2005 splnění rostlinolékařských požadavků (tj. ošetření a označení) pro dovoz DOM původem **ze třetích zemí** v souladu se standardem ISPM 15. Od 1. ledna 2010 je požadováno ošetření dřevěných obalů podle ISPM 15 i z Portugalska. Rostlinolékařské osvědčení na dovážený DOM není vyžadováno.

Ve spolupráci s Celní správou provádějí inspektoři pro dovoz a vývoz dozor nad dodržováním zákazu dovozu a přemísťování DOM dovezeného ze třetích zemí a Portugalska bez splnění stanovených požadavků (odkornění, ošetření, označení). V případě nedodržení těchto požadavků je vydáno inspektory úřední opatření, na základě kterého bývá neošetřený a neoznačený DOM zničen, zpravidla spalován.

Vývoz

Vývoz zboží na/ve DOM z ČR do většiny třetích zemí je možný pouze při použití vhodně ošetřeného a označeného DOM. Rostlinolékařské osvědčení na DOM vyvážený se zásilkami je vyžadováno jen několika zeměmi. V těchto případech je vydáváno na základě kontroly DOM inspektory. Ostatní vývoz zásilek s DOM nebývá předmětem vývozní kontroly. Je-li však v zemi dovozu případná zásilka označena jako nevyhovující, její zadržení je notifikováno do země původu (ČR). Vývozce je upozorněn na nutnost dodržování požadavků a je u něj provedena dozorová kontrola dodržování povinností dle zákona.

Činnosti v oblasti registrace a kontroly technických zařízení k hubení ŠO (sušáren)

SRS vykonává v oblasti provozování sušáren pro účely tepelného ošetřování DOM ověřování jejich způsobilosti. Na základě žádosti provozovatele sušárny jsou vykonávány kontroly sušáren spojené s ověřením možnosti dodržení technologického postupu stanoveného pro tepelné ošetřování DOM. Na základě kladného výsledku je vydáno rozhodnutí o způsobilosti sušárny a žadatel je uveden do rejstříku provozovatelů. Na úseku rostlinolékařského dozoru provádí SRS kontrolu dodržování povinností stanovených právníkům a fyzickým osobám na úseku provozování a funkční způsobilosti technických zařízení k hubení škodlivých organismů (sušárny) stanovených zákonem č. 326/2004 Sb. v platném znění. Provozování technických zařízení k hubení škodlivých organismů (sušáren) za účelem tepelného ošetřování dřevěného obalového materiálu v souladu s požadavky standardu FAO ISPM 15 je upraveno v § 68 a 69 zákona a vyhláškou 384/2011 Sb., a stanovuje podmínky pro jejich provozování a povinnosti pro jejich provozovatele.

Činnosti v oblasti registrace a kontroly výroby a označování DOM

SRS v souladu s novelou zákona 326/2004 Sb., v platném znění zahájila aktivity na úseku registrace subjektů vyrábějících DOM z ošetřeného řeziva, které pro potřeby vývozu do třetích zemí musejí být označeny značkou IPPC. Provádění označování tepelně ošetřeného DOM je upraveno v § 69 a 69 a) zákona 326/2004 Sb. a ve vyhlášce 384/2011 Sb., které stanovují podmínky a povinnosti pro výrobce v oblasti označování DOM.

Informační technologie

Zaměstnanci oddělení

Oddělení informatiky bylo v roce 2011 součástí odboru podpory IT a zahr. vztahů a celkem mělo 7 zaměstnanců. Během roku 2011 došlo k od 1. 4. 2011 k organizační změně, kdy se sloučilo oddělení informatiky a oddělení IKT v jedno oddělení informatiky a zanikl odbor podpory IT a zahraničních vztahů. Celkový počet pracovníků oddělení informatiky ke konci roku 2011 činil 9 zaměstnanců, z toho 1 pracovník na dislokovaném pracovišti v Olomouci, 2 pracovníci na pracovišti Brno Zemědělská, ostatní na AVC Praha Ruzyně.

Popis činností

V roce 2011 došlo ke změně organizace podpory koncových uživatelů, PC stanice byly převedeny do domény, k tomu slouží doménové řadiče – windows server 2003 v lokalitách AVC Praha, HC Nagano a Brno Zemědělská. Byly zrušeny funkce lokálních administrátorů a tudíž se podpora koncových uživatelů přesunula na zaměstnance oddělení informatiky, kteří v maximální možné míře využívají vzdálenou správu, aby se omezily výjezdy na nezbytnou míru.

V rámci rutinního provozu zajišťuje oddělení chod:

- operačních systémů linux (Redhat, Centos),
- operačních systémů Windows2003,
- Oracle databází 10gR2,
- Oracle aplikačního server, Oracle portálu,
- interních aplikací na bázi Oracle APEX,
- mysql databází,
- fileservrů,
- zálohovacího systému Bacula,
- apache web serverů,
- dohledového systému nagios, munin, splunk,
- Windows domény na bázi Windows 2003,
- vmware,
- aspi serveru,
- správa telefonní ústředny v lokalitě Praha 6 Ztracená,
- správa ekonomického systému,
- správa personálního systému.

- instalace a přeinstalace PC stanic, notebooků, instalace aplikací, programů, nastavování tiskáren, skenerů
- podpora koncových uživatelů, řešení uživatelských problémů prostřednictvím helpdesku
- zařazování uživatelů do domény, nastavení uživatelů do skupin, nastavování parametrů a rolí

V oblasti informačních systémů oddělení informatiky poskytuje podporu koncovým uživatelům, vydává upravené verze aplikací dle požadavků a přání koncových uživatelů a rovněž zajišťuje a provádí odborná školení, na kterých jsou nové i stávající funkce aplikací podrobně rozebírány.

- Informační systém „Vnější karanténa (VK)“, který slouží k evidenci a vystavování dokumentů, týkajících se dovozních a vývozních kontrol, byl v roce 2011 doplněn o nové funkcionality, zejména došlo k přidání záložky zpoplatnění do dovozu, rozšíření informací uvedených ve webovém formuláři a rozšíření skupiny podporovaných webových prohlížečů.
- IS Monitoring (MON) je jedním z nejstarších informačních systémů SRS a v rámci roku 2011 došlo v aplikaci k dalšímu rozvoji, především v oblasti zvýšení kvality vstupů a výstupů dat.
- Datový sklad, který obsahuje aplikaci Oracle Business Intelligence (jako náhradu za Oracle Discoverer) plně přístupné všem uživatelům z webového prohlížeče byl rozšířen o reporty Statpor (statistika účinných látek v přípravcích). Reporty obsahují tabulky a grafy, jsou interaktivní, uživatelé mohou ovlivnit vstupní parametry, řazení výsledných dat i rozmístění objektů. Reporty lze exportovat do PDF nebo MS Excel. Je připraven prostor pro vytvoření dalších reportů z MON, VK i dalších aplikací.
- Aplikace PPP – registrace přípravků SW je využíván jako „těžký“ klient pro registrační agendu v rámci povolování přípravků na ochranu rostlin. Byla provedena 1 etapa změny běhového prostředí Magic runtime na běhové prostředí Java, ve které došlo k převedení modulů účinné látky, žádost, posudek, slovník pojmů, obaly. Jedná se o převod nejstarší části aplikace PPP z důvodu eliminace rizika pro proces postregistrační kontroly.
- Dále proběhla implementace nových modulů nutných pro tvorbu posudků pro registrační řízení v gesci Státního zdravotního ústavu: hodnocení toxikologie, hodnocení expozice operátora a hodnocení reziduí. Jedná se o nezbytný modul, který reaguje na nové procesy a požadavky Nařízení EP a Rady 1107/2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh, a implementuje nové legislativní změny a úpravy.
- Modul GEP stanice a polní pokusy byl rozšířen o funkcionality zadávání, ohlašování pokusů na GEP stanicích a správu ohlášených pokusů na GEP stanicích. Jedná se o implementaci legislativních změn.

Bezpečnost informačních systémů

V rámci bezpečnosti informací v SRS probíhají každoroční školení. Proškolení zaměstnanců se provádí nepřetržitě a nejpozději v dvouletých cyklech. Školení jsou vždy ukončena testem, kde je ověřena přínosnost školení a znalost bezpečnosti. SRS podepsala dohodu o zakládání identit uživatelů do systému MZe. V rámci této dohody je stanoveno uživatelské jméno zaměstnanců a pravidla pro tvorbu hesel. V SRS má více než 250 zaměstnanců oprávnění k vystavení kvalifikovaného zaměstnaneckého certifikátu, někteří zaměstnanci využívají pro uložení certifikátu tokeny.

Popis provozované infrastruktury

Oddělení zajišťuje kompletní chod datových linek SRS. Zajišťujeme funkčnost 70 datových okruhů ve spolupráci s operátory (GTS, o2 Telefonica).

Datové okruhy provozuje SRS pod projektem KIVS (Komunikační infrastruktura veřejné správy). Většina lokálních přípojek přešla na technologii ADSL s rychlostí převážně na 4096/512 kbs/s. V některých místech nebylo možno z technologických důvodů tyto linky zavést a byly zavedeny linky s nižší rychlostí uplinku. U pracovišť kde je penetrace zaměstnanců vyšší došlo k individuální změně rychlosti symetrického okruhu v rozpětí 512 kb/s až po 8Mbit/s.

SRS dále v rámci projektu KIVS provozuje hlasové služby a také služby hostingu, které využívá od o2 Telefonica.

Hardware – nákup

SRS v roce 2011 realizovala nákupy následujícího HW vybavení:

- v rámci strategie rozvoje infrastruktury byly nakoupeny RAM paměti pro nejexponovanější servery, tj. hrabos, normik, berka, db4, mandelinka a to v rozmezí od 2 do 8GB.
- NAS disková pole 10TB pro zálohování na pracovištích AVC, Nagano, Brno, Olomouc
- 3 ks podpora pro operační systém Redhat na 3roky,
- 70 ks notebooků
- 27 ks skenerů
- 18 ks flash disků

Většina nákupů byla realizována prostřednictvím elektronického tržiště formou otevřené poptávky.

Outsourcing

Oddělení využívá pro správu některých síťových služeb a pro konzultační činnost externí firmu Aquasoft spol. s r. o. Tato firma vyhrála výběrové řízení na poskytování konzultačních služeb, které se konalo v roce 2009 a smlouva s firmou je uzavřena na dobu 3 let. Množství práce odpovídá přibližně 45 hodinám měsíčně.

Přehled výsledků vybraných odborných činností SRS za rok 2011

Činnost	Ukazatel	Počet
Ochrana proti šíření škodlivých organismů		
Rostlinolékařská kontrola při dovozu a průvozu		
Kontrolované zásilky celkem	zásilky celkem	2 510
Počet pozastavených zásilek	zásilky celkem	56
Rostlinolékařské šetření při vývozu a reexportu		
Zásilky, pro které bylo vystaveno rostlinolékařské osvědčení	odbavené zásilky	18 036
Šetření v průběhu vegetace pro účely vývozního rostlinolékařského šetření	porosty	268
Soustavná rostlinolékařská kontrola (SRK)		
Celkem provedených kontrol/návštěv	kontroly	2 357
• z toho kontrol se závadami (zjištění výskytu škodlivého organismu - ŠO)	kontroly (výskyt ŠO)	19
Rostlinolékařský dozor jiný	kontroly	5 692
Monitorovací průzkum výskytu ŠO		
<i>Obecný monitoring</i>		
Provedená pozorování	pozorování	33 916
<i>Speciální monitoring</i>		
Zprávy o výskytu ŠO (situační, aktuální)		
Světelné lapače v provozu	počet	21
Nasávací pasti v provozu	počet	5
Průzkum ŠO před založením šlechtitelského a rozmnožovacího materiálu rizikových rostlin		
Žádosti	počet	
Dozor nad plněním mimořádných rostlinolékařských opatření (MRO)	subjekty	367
	kontroly	598
Opatření nařízená a zrušená v souvislosti s výskytem ŠO		
MRO celkem nařízeno	rozhodnutí	38
MRO celkem zrušeno	rozhodnutí	27
Úřední opatření celkem nařízeno	opatření	103
Diagnostika		
Laboratorní diagnostika v rámci odboru diagnostiky	vzorky	6 534
Diagnostika úlovků ze světelných lapačů	rozbory	214
Povolování přípravků a dalších prostředků na ochranu rostlin a postregistrační kontrola		
Rozhodnutí v řízení o povolení přípravků na ochranu rostlin (POR) celkem	rozhodnutí	626
• z toho nově povolených přípravků	rozhodnutí	39

• změn podmínek stanovených v rozhodnutí	rozhodnutí	350
Rozhodnutí o prodloužení platnosti povolení POR	rozhodnutí	103
Zrušení dříve vydaných rozhodnutí o povolení POR na základě příslušného rozhodnutí Komise ES	rozhodnutí	61
Rozhodnutí o zapsání pomocných prostředků na ochranu rostlin do úředního registru	rozhodnutí	24
Rozhodnutí o povolení dovozu souběžných POR	rozhodnutí	398
Rozhodnutí o zamítnutí žádosti o povolení dovozu souběžného POR nebo zrušení povolení k dovozu souběžného POR	rozhodnutí	98
Povolení k použití neregistrovaného prostředku	povolení	149
Rozhodnutí o povolení rozšířeného použití POR	rozhodnutí	24
Dohled nad osobami pověřenými SRS k provádění pokusů (GEP pracoviště)	kontroly	18
Postregistrační kontrola přípravků – laboratorní kontrola		
Počet analyzovaných POR	přípravky	46
• z toho pro potřeby registrace		3
Analyzované vzorky	počet	105
• z toho pro potřeby registrace		8
Zkoušky – účinné látky	počet	450
Zkoušky – nečistoty, formulační přísady	počet	103
Zkoušky fyzikálně-chemických a technických vlastností	počet	1 184
Analyzované vzorky z MPZ (AAPCO, AFSCA)	počet	9
Testované mezinárodní analytické metody CIPAC	počet metodik	4
Postregistrační kontrola přípravků a dalších prostředků na ochranu rostlin		
Dozor nad obchodním skladováním a uváděním POR na trh u distributorů – prováděný inspektory sekce územních útvarů	kontrolované subjekty	233
	kontroly	270
• z toho následné kontroly	kontroly	15
• kontroly se závadami	kontroly	20
Nariadená MRO	počet	0
Nariadená úřední opatření (ÚO)	počet	18
Prodej neregistrovaného (nepovoleného) POR (včetně falzifikátů)	kontroly	236
• z toho kontroly se závadami	kontroly	4
• následné kontroly	kontroly	1
Nariadená ÚO	počet	1
Prodej POR s proslou dobou použitelnosti	kontroly	235
• z toho kontroly se závadami	kontroly	8
• následné kontroly	kontroly	8
Nariadená ÚO	počet	8
Kontrolní skladování a distribuce POR	kontroly	251
• z toho kontroly se závadami	kontroly	10
• následné kontroly	kontroly	9
Nariadená ÚO	počet	10*
*8 ÚO vydáno společně s ÚO – prošlá doba použitelnosti POR		
Označování POR	kontroly	230

• z toho kontroly se závadami	kontroly	7
• následné kontroly	kontroly	5
Nařízení ÚO	počet	4
Balení POR	kontroly	223
• z toho kontroly se závadami	kontroly	1
• následné kontroly	kontroly	1
Nařízení ÚO	počet	0
Dozor nad odbornou způsobilostí u distributorů	kontroly	74
	kontrolované subjekty	65
• z toho kontroly se závadami	kontroly	1
• následné kontroly	kontroly	1
Nařízení ÚO	počet	1
Propagace přípravků (čl 66 nařízení EP a R č. 1107/2009)	nařízení ÚO	2
Pokuty	počet	2
Výše pokut	tis. Kč	
Dozor nad používáním POR – prováděno inspektory sekce územních útvarů	kontrolované subjekty	1 982
	kontroly	2 121
• z toho kontroly se závadami	kontroly	60
• následné kontroly	kontroly	30
Nařízení MRO	počet	0
Nařízení ÚO	počet	20
Použití neregistrovaných (nepovolených) přípravků	kontroly	1 947
• z toho kontroly se závadami	počet	6
• následné kontroly	počet	0
Nařízení ÚO	počet	0
Dodržování závazných podmínek pro použití POR	kontroly	2 023
• z toho kontroly se závadami	počet	42
• následné kontroly	počet	1
Nařízení ÚO	počet	2
Statická kontrola mechanizačních prostředků (MP)	počet kontrolovaných MP	1 367
	kontroly	909
• z toho kontroly se závadami	počet	3
• následné kontroly	počet	3
Nařízení ÚO	počet	3
Dozor nad dodržováním ustanovení o používání a kontrolním testování MP na ochranu rostlin	kontroly	1 174
• z toho kontroly se závadami	počet	4
• následné kontroly	počet	4
Nařízení ÚO	počet	3
Kontrola vedení evidence o aplikovaných POR	kontroly	1 566
• z toho kontroly se závadami	počet	15
• následné kontroly	počet	13

Nařízená ÚO	počet	12
Skladování přípravků	kontroly	1001*
*včetně subjektů, u kterých vylo kontrolou dokladů zjištěno, že dlouhodobě neskladují POR, počet subjektů u kterých byl zkontrolován sklad je 535		
• z toho kontroly se závadami	počet	7
• následné kontroly	počet	5
Nařízená ÚO	počet	7
Označování POR	kontroly	400
• z toho kontroly se závadami	počet	0
• následné kontroly	počet	0
Nařízená ÚO	počet	0
Balení POR	kontroly	370
• z toho kontroly se závadami	počet	1
• následné kontroly	počet	1
Nařízená ÚO	počet	0
Dozor nad odbornou způsobilostí pro nakládání s POR u uživatelů POR	kontrolované subjekty	1 121
	kontroly	1 151
• z toho kontroly se závadami	počet	9
• následné kontroly	počet	7
Nařízená ÚO	počet	7
Kontroly podmíněnosti (C-C) a kontroly pro Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)		
Počet provedených kontrol plnění požadavků v rámci agroenvironmentálních opatření a SMR 9 požadavků – plánované C-C kontroly	kontrolované subjekty	313
	kontroly	313
• z toho kontroly se závadami	počet	7
• kontroly se závadami do meziskladu	počet	3
Kontroly pro SZIF (delegované kontroly). Provedené kontroly plnění obecných požadavků podle Nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření.	kontrolované subjekty	661
	kontroly	661
• z toho kontroly se závadami	počet	9
Národní kontroly	kontrolované subjekty	1 029
	kontroly	1 175
• z toho kontroly se závadami	počet	46*
*2 závady zjištěny při společné kontrole národních požadavků a delegované kontrole SZIF		
Zkoušky odborné způsobilosti pro zacházení s POR	osvědčení	
Odbor postregistrační kontroly (PRK) – prováděno pracovníky sekce přípravků na ochranu rostlin	kontrolované subjekty	28
	kontroly	46
• z toho kontroly se závadami zjištěnými odborem PRK	počet	7
• kontroly se závadami zjištěnými oblastními odbory (OBO)	počet	7
• následné kontroly	počet	21
Nařízená MRO	počet	1
Vyhlášená nařízení rostlinolékařské správy	počet	2

Vydaná ÚO odborem PRK	počet	29
Prodej nepovoleného (neregistrovaného) přípravku (včetně falzifikátů)	kontroly	10
• z toho kontroly se závadami zjištěnými odborem PRK	počet	3
• kontroly se závadami zjištěnými oblastními odbory	počet	1
• následné kontroly	počet	0
ÚO vydaných odborem PRK	počet	8
ÚO vydaných odborem PRK v návaznosti na zjištění OBO	počet	2
Prodej přípravků s prošlou dobou použitelnosti	kontroly	6
• z toho kontroly se závadami zjištěnými odborem PRK	počet	0
• následné kontroly	počet	0
Počet ÚO vydaných odborem PRK	počet	0
Skladování POR	kontroly	12
• z toho kontroly se závadami zjištěnými odborem PRK	počet	0
• následné kontroly	počet	1
Počet ÚO vydaných odborem PRK	počet	0
Označování POR	kontroly	40
• z toho kontroly se zjištěnými závadami odborem PRK	počet	5
• následné kontroly	počet	20
ÚO vydaných odborem PRK	počet	6*
*1 ÚO vydáno na kontrolu z roku 2010		
Zkontrolované přípravky	počet	64
POR se závadami	počet	6
Kontroly se závadou zjištěnou OBO	kontroly	5
Počet ÚO vydaných odborem PRK v návaznosti na zjištění OBO	počet	7*
*2 ÚO na kontroly z roku 2010		
Balení POR	kontroly	20
• z toho kontroly se závadami zjištěnými odborem PRK	počet	3
• následné kontroly	počet	4
ÚO vydaných odborem PRK	počet	4
Zkontrolované přípravky	počet	36
POR se závadami	počet	3
Kontroly se závadou zjištěnou OBO	počet	1
ÚO vydaných odborem PRK v návaznosti na zjištění OBO	počet	2
Dozor nad odbornou způsobilostí u distributorů	kontroly	0
• z toho kontroly se závadami zjištěnými odborem PRK	počet	0
Pokuty uložené odborem PRK	počet	0
Výše pokut	tis. Kč	0
Mechanizační prostředky (MP) na ochranu rostlin		
Podané žádosti o zápisu MP na ochranu rostlin	žádosti	33
Vydané rozhodnutí o zápisu MP na ochranu rostlin	rozhodnutí	30
Podané žádosti o souhlas s vydáním koncesní listiny opravňující provádět kontrolní testování MP na ochranu rostlin	žádosti	2
Vydání stanoviska (souhlasu) s vydáním koncesní listiny	stanoviska	1

opravňující provádět kontrolní testování MP na ochranu rostlin		
Kontroly provozoven kontrolního testování MP	kontroly	16
Uznávání způsobilostí technických zařízení k hubení škodlivých organismů (sušárny) a zápisu do rejstříku provozovatelů	žádosti	36
• z toho zjištěné závady	počet	1
• vydaná rozhodnutí	rozhodnutí	34
Zápis do rejstříku výrobců ošetřeného dřevěného obalového materiálu (DOM)	žádosti	30
• z toho vydaná rozhodnutí	rozhodnutí	30
Dozor nad provozováním technických zařízení (sušáren) a označování DOM	kontroly	27
• z toho zjištěné závady	počet	0